

commune, quid grave, quid periculosum; *si quid commune*, ab eo abstinendum, quia qui communem et latam viam tenent, in æternum peribunt: *si quid grave*, ab eo etiam abstinendum, quia omnia, et præsertim gravia peccata sunt vitanda: *si tandem furtum sit quid periculosum*, ab eo est declinandum, quia qui amat periculum, peribit in illo. Nolite ergo aliena furari; si quædam furto abstuleritis, propriis ea dominis restituite; ex propriis bonis pauperibus largas facite eleemosynas, et Deus, qui benignus est et misericors, æterna vobis in cælo bona largietur. *Amen.*

DOMINICA DECIMA POST PENTECOSTEN.

DE BONIS OPERIBUS.

Dico vobis, descendit hic justificatus in domum suam ab illo (Luc. 18, 14).

Nec desidiosis, nec otiosis, sed laborantibus et bonorum operum exercitio vacantibus paradisi Deus dare decrevit; paradisi enim est quidem finis omnibus hominibus propositus, verum per media idonea, seu per bona opera acquirendus. Ut æternam beatitudinem quis assequatur, non sufficit quod sanctis affluat cogitationibus, quodque piis ferveat desideriis: nisi enim his cogitationibus, iisque desideriis bona addantur opera, celestem gloriam nunquam obtinebit, quia unicuique Deus æternam dat mercedem juxta bona opera, quæ hac vita perfecit: *reddet unicuique secundum opera ejus* (Matt. 16, 27). O frater, si æternam adipisci velis beatitudinem, bonis indulge operibus, iisque ita incumbere, ut ad eam obtinendam tibi prosint. Ne imiteris Pharisæum, qui licet bona quædam opera egerit, iis tamen justificari et beari non meruit; imi-

tare Publicanum, qui per opera sua bona justificatus et æternam gloriam est promeritus; *descendit hic in domum suam justificatus ab illo*. Vos ad bona opera non instar Pharisæi, at instar Publicani peragenda tota hac concione adhortabor. *Ave.*

Pharisæus, de quo hodiernum loquitur Evangelium, jejunabat, decimas solvebat, alique bona faciebat opera: verum de bonis suis operibus gloriabatur, ea sibi soli arrogabat, eaque ad ostentationem, non ad Deum dirigebat. Vir ille iniqua inflatus superbia, de bonis gloriabatur operibus; et ideo ob bona sua opera aliis se præferebat hominibus, dicens: *non sum sicut cæteri hominum: raptores, injusti, adulteri* (Luc. 18, 11). Ipse etiam bona sua sibi arrogabat, eaque sibi tantum non Deo omnium bonorum auctori tribuebat, ajens: *jejuno his in sabbato: decimas de omnium quæ possideo*. Ille tandem, ad pravum finem, non ad Dei gloriam, sua opera dirigebat, et ideo per illa non justificabatur; *descendit hic in domum suam justificatus ab illo*. Superbo huic Pharisæo totaliter dissimilis fuit humilis Publicanus. Iste etenim de bonis suis operibus non gloriabatur, ea abscondebat, et ideo se peccatorem dicebat; *Deus propitius esto mihi peccatori*. Iste bona sua opera Deo soli tribuebat, et ideo nec oculos in cælum levare audebat, quasi ad omne bonum inhabilis esset; *a longe stans, nolebat nec oculos ad cælum levare*. Iste tandem secluso pravo quocumque fine, ad Dei gloriam bonum operabatur, et ideo justificari meruit; *descendit hic justificatus*. Non Pharisæum superbum, sed humilem Publicanum quisque imitari debet: nam, ut jam probabimus, bona opera 1. non sunt pervulganda, sed occultanda, 2. non sibi, sed Deo tribuenda, 3. non ad malum finem, sed ad Dei gloriam dirigenda et referenda. Bona nostra opera sunt occultanda, Deo tribuenda, et ad Deum referenda. En tres hujus concionis partes.

I PARS.

Bona opera non sunt perulganda, sed occultanda.

Scribæ et Pharisei facturi eleemosynam tuba canebant, vel in vicis et Synagogis buccinatores præmittēbant, qui tuba caneret sub prætextu quidem monendi et colligendi pauperes ad erogandam eis eleemosynam, rei autem veritate ad ostentationem et ut a concurrentibus liberalitas eorum videretur et celebraretur. Quem eorum morem non approbavit, imo acriter arguit Christus, dicens: *Cum ergo facis eleemosynam, noli tuba canere ante te, sicut hypocritæ faciunt in Synagogis et in vicis, ut honorificentur ab hominibus.* Tuba canebant Pharisei, ut eleemosynas suas perulgarent; tuba canunt multi christiani, qui pharisaica inflati superbia, cum jejunant, orant, eleemosynas erogant, aliaque bona opera peragunt, ea ab hominibus sciri curant, eaque perulgari satagunt, ut auram populi emendicent, utque ab hominibus justis censeantur et dicantur. Qui si recte saperent, tuba non canerent, nec opera sua bona arroganter ostentarent, quin potius ea christiane humilitatis velo occultarent, seque servos inutiles, et ad omne bonum inhabiles æstimarent. Videte qualiter se habuerit admirandus Messie præcursor, ad quem cum Judæi ab Jerosolymis sacerdotes et levitas misissent, ut interrogarent eum, et ab illo peterent, quis ille esset, *tu quis es?* (Joan. 1) non mox tuba cecinit, non statim dignitatem et merita sua prodidit, ut ab iis honoraretur. Quin contra, interrogatus, an esset Messias, Elias, vel alius quidam propheta a Deo missus, semper respondit, *non sum, non sum.* Homo superbus, ut perpendit sanctus Augustinus, ad sui laudem semper loquitur, semperque dicit, *ego sum, ego sum;* humilis Baptista Christi Judeis semper respondet, *non sum, non sum.* Qui ab iis iterum rogatus ut manifestaret semetipsum, diceretque quis esset, *quid dicis de teipso?* respondere quidem, tuba canere, et in sui laudem dicere po-

tuisset, se esse Christi præcursorem, se esse angelum a Deo missum, prophetam, plus quam prophetam, eximium potentie præconem, anachoretarum principem et hominem, quo nullus major unquam surrexerat. At humilis ille Christi præcursor non semetipsum prædicavit, virtutes et merita sua non perulgavit; quin contra labilem solummodo, et in momento evanescentem vocem se esse dixit, *ego vox.* Discite a sanctissimo Christi præcursore, superbe non sapere, merita et bona vestra opera non prædicare, eaque humili silentio, vel verbis christianam humilitatem redolentibus velare. Et hanc eandem praxim discite a Christo Domino, qui sicut humilitatem sectari crebro docet, ita bona opera vulgare et ad sui ostentationem facere prohibet. Cum facis eleemosynam, inquit Salvator, fuge ostentationem, et quantum ad te attinet, secretum appetere, ne ab hominibus tua videatur et celebretur virtus; *te autem faciente eleemosynam, nesciat sinistra tua, quid faciat dextera tua, ut sit eleemosyna tua in abscondito* (Matt. 6). Nec de sola eleemosyna hoc docet Christus, verum et de omnibus bonis operibus, quæ propalare ac palam ad ostentationem perficere vetat, dicens: *attendite, ne justitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis.* Bona opera coram hominibus facere, non absolute et simpliciter prohibet Christus. Quin contra vult, nos palam peragere bona illa opera, quæ ad statum nostrum spectant; ut nos ea facientes aliis hominibus virtutum exempla præbeamus, eosque ad Deum laudandum alliciamus. *Sic luceat lux vestra coram hominibus ut videant opera vestra bona, et glorificent Patrem vestrum.* Licet autem velit Christus, nos bona opera, quantum ad nos attinet coram hominibus facere, ut efficiamur iis in virtutis exemplum, non tamen vult nos bonum coram hominibus operari ad ostentationem, seu ut ab hominibus videamur et æstimemur: *Attendite, ne justitiam vestram faciatis coram hominibus; ut videamini ab eis.* Cujus rei rationem subdit dicens, eos qui opera sua bona perulgant, et coram hominibus faciunt, ut ab iis videantur, nullam a Deo mercedem accepturos: *alioquin mercedem non habebitis apud Patrem*

vestrum, qui in caelis est. Pollicetur Christus omnes penitus homines laborum et bonorum operum mercedem accepturos, licet vel unicum solum aquæ frigidae scyphum pro ejus amore pauperibus erogaverint: *quicumque potum dederit uni ex minimis istis calicem aquæ frigidae tantum in nomine discipuli, amen dico vobis, non perdet mercedem suam* (Matth. 10). Esto quod aliquis toto vitæ suæ tempore jejuna-verit, omnia sua pauperibus distribuerit, ac portentosa mortificationis et poenitentiae opera expleverit; si hæc fecerit, ut ab hominibus laudaretur, atque ea ex ostentatione pervulgaret, nullam pro iis operibus in cælo mercedem percipiet, quia tota ostentationis, jactantiae et vanæ gloriæ merces est plausus et favor humanus; nec credendum, quod Deus in cælo remuneret opera, quæ in terra homines ex ostentatione agunt, et pervulgant: hi certe mercedem non habebunt apud Deum: *mercedem non habebitis apud Patrem.* Luculenter dicebat S. Arsenius, quod *qui bona opera facit, ut studeat hominibus placere, similis est perpetuo haurienti aquam, et in canalem perforatum perpetuo infundenti* (Sur. in ej. vita). Sicut enim aquam nunquam congregaret, qui eam in cribrum, vel canalem perforatum projiceret, ita nec operum suorum aliquam unquam colliget mercedem, qui ea facit, ut ab hominibus videatur, vel qui illa ex ostentatione prædicat. Familiari alia et vulgata utar similitudine, gallinæ scilicet. Sicut enim gallina posito ovo gloticans, prodit ovum suum, et ideo illo spoliatur; ita et superbi qui virtutes suas canunt, et qui opera sua faciunt, ut ab hominibus videantur, eorum omnium fructum, præmium et mercedem perdunt. Ideo S. Basilus inanem gloriam vocat *dulcem bonorum operum spoliatricem*, quia scilicet, qui bona opera ob inanem gloriam prædicant, omni bonorum operum præmio et mercede spoliantur. Narrat S. Gregorius Turonensis de quadam conjugæ, quæ cum marito, servata utrimque virginitate, vixerat: quod cum ea mortua in sepulchrum deponeretur, et maritus diceret: *gratias ago Deo meo, quod ei conjugem meam reddam impollutam*; ipsa de sepulchro vocem edidit, et clamavit: *sile, sile vir Dei, quia non est*

neceesse nostrum, nemine interrogante, aperire secretum. Timebat sapientissima virgo pro conjugæ, ne meritum perderet, dum illud pandebat. Hoc et timete vos: utque bonorum operum mercedem non perdati, nolite ea pandere et pervulgare: cum bona palam citis opera, quæ palam facienda sunt, ea ita perficite, ut non optetis ea ab hominibus videri et laudari; quin potius ea nesciri et hominibus ignota manere optate. Dum vero cavetur ne bona opera pervulgentur, *curandum quoque ut non sibi, sed Deo sunt tribuantur.*

II PARS.

Bona opera non sibi, sed Deo sunt tribuenda.

Quamvis bonum quod operamur, a Deo et a nobis simul procedat, principaliter tamen est a Deo, qui omnia opera nostra operatur in nobis. Si movemur, Deus nos movet; si laboramus, ipse vires subministrat: si evigilamus, ipse nos excitat: si surgimus, ipse nos sublevat, si currimus, ipse nos portat; *in ipso tandem civimus, et movemur, et sumus* (Act. 17, 28). Et ut ait Isaias, ipse omnia opera operatus est in nobis; *omnia enim opera nostra operatus es in nobis.* Cur ergo de bonis operibus gloriabimur homo? cur gloriam eorum soli Deo non tribuet, dicens, *soli Deo honor et gloria?* Deus est primum movens, a quo moventur omnia, immobilisque manens dat cuncta moveri. Sine ejus, ut primi motoris, motu et concursu, creatura nec minimum quid agere valet, ita ut si suum Deus subtraheret concursum, oculus non videret, auris non audiret, non loqueretur lingua, intellectus non ratiocinaretur, nec homo aliquid opus quantumlibet parvum et exiguum facere posset. Quod potissimum verum est de operibus bonis et meritoriis: non enim cogitare, vel quodecumque aliud opus supernaturaliter, meritorium, et gloria aeterna dignum perficere valeamus sine Dei gratia, quæ nos præveniat, inspiret, illuminet, excitet, adjuvet, et nobiscum operetur; *non quod sufficientes simus cogitare aliquid a nobis quasi*

ex nobis: sed sufficientia nostra ex Deo est (2 Cor. 3, 5). Et ideo non nobis, sed Deo danda est bonorum operum gloria, illique, ut primo et præcipuo auctori omnia bona opera nostra tribuenda. Prædicabat, corpus suum castigabat, pro hominum salute strenue laborabat, multaque alia sancta opera peragebat D. Paulus: ea tamen soli Deo, ejusque gratiæ tribuebat, dicens; *gratia autem Dei sum id quod sum* (1 Cor. 15, 10). Quasi dicat, si sim humilis, si patiens, si Dei obsequio addictus, et bonis quibusque operibus intentus, hoc a Dei gratia habeo, sine qua nihil sum, nilque bonum et meritorium facere possum. O fratres, hoc idem sentite in vobis; firmiter credite, quod si in grave aliquod peccatum non incideritis, si a statu peccati ad Deum conversi sitis, si Dei mandatis obtemperaveritis, si de inordinata et vehementi quadam passione triumphaveritis, si ad virtutem propensi, si bonis operibus sitis intenti, hoc a Dei gratia habeatis. Hæc quidem a Deo sunt et a vobis, plus autem a Deo quam a vobis; nec a vobis esse possent, si a Deo prius non essent. Et ideo sunt quasi totaliter a Deo, sine quo nullo modo essent: *omnis virtus, et magna, et parva a Domino Deo est* (Aug. de nat. boni. 12). Propterea bonum quod operamini Deo, ut primo et præcipuo eorum auctori, tribuite. Si opera nostra bona considerentur ut a nobis sunt, prava sunt. Imo nihil sunt in ordine ad meritum, quia sine Dei gratia per nosmetipsos nihil bonum nilque meritorium facere valeamus: Dei gratiæ adjuti, opera bona, supernaturalia, meritoria et cælo digna perficimus. Hedera ita debilis et imbecillis est, ut humi repere soleat; si autem muro vel arbori adhæreat, sursum plurimum se attollit; sic opera nostra ex se et per se parvi sunt pretii, ac humi quasi repunt; verum per Dei gratiam fiunt bona, Deo placita, et cælo digna; a Deo enim magis quam a nobis habent, quod bona et meritoria sint. Illa ergo Deo, tamquam eorum auctori, tribuenda, ac quæcumque bona operamur, in spiritu humilitatis semper dicendum: *non nobis Domine, non nobis, sed nobis tui da gloriam* (Ps. 113). Prohibet Deus, ne ad dexteram, vel ad sinistram declinemus: *non declinabitis neque ad*

dexteram, neque ad sinistram (Deut. 5). Ad sinistram declinant, qui in peccata labuntur; et ad dexteram declinant, qui bonum operantes illud tamen non Dei gratiæ, sed sibi tribuunt: *declinare ad dexteram est non Dei gratiæ, sed sibi tribuere velle quod rectum est* (Aug. q. 48 in Deut.). Ad sinistram quidem nullus declinare debet, ut mala opera, seu peccata faciat; verum ne ad dexteram quidem declinare ut bona faciens opera, ea sibi, non Deo, adscribat. Ad omne enim opus bonum, meritorium, et æterna gloria dignum perficiendum a Deo accipimus gratiam, a qua habet illud opus, quod sit supernaturalis et meritorium; si autem a Deo habent opera nostra, quod sint supernaturalia et meritoria, cur Deo, ut eorum auctori, non referimus, cur de iis gloriamur? *Quid habes quod non accepisti? Si autem accepisti; quid gloriaris quasi non acceperis?* (1 Cor. 4, 7). Deus est principale agens in bonis operibus nostris; ipse movet, excitat et allicit ad agendum, ipse opus nostrum ad esse supernaturalitatis elevat, datque ei quod habeat esse supernaturalis et meritorium; ipse cooperatur, et manum quasi ducit agentibus, datque vires ad perficiendum; qua ergo fronte homo de sui gloriabitur operibus, quasi totaliter ab ipso sint? *numquid gloriabitur securis contra eum qui secat in ea? Aut cœlabitur serra contra eum, a quo trahitur?* (Is. 10, 15). O homo, ne gloriaris adversus Deum; ipsi da gloriam, eique quasi præcipuo auctori opera tua tribue. Protestatus est Deus, se gloriam suam aliis non daturum; *gloriam meam alteri non dabo*: cave ne operum tuorum gloria tibi, non Deo tribuas. Gloria operum nostrorum anathema est Deo; ideo qui eam sibi tribuit, est quasi fur, qui non sine gravi sacrilegio eam Deo furatur: *fratres, inquit S. Bernardus, nemo vestrum velit laudari in vita ista, quia quidquid hic favoris captas, quod ad Deum non retuleris, ipsi furaris* (serm. 13 in Cant.).

O quot fures in mundo! Quot operum suorum gloriam Deo furantur, sibi que totaliter referunt, quasi non a Deo, sed ab ipsis solummodo fiant! Quam multi, sicut Achan, furantur de anathemate, seu de gloria suorum operum, que tota Deo

anathema (1) esse debet! Quot cum Pharisæo de propriis gloriantur operibus, quasi ab ipsis solis sint! Quot vano inflati arrogantiae et ostentationis fastu dicunt, non sum sicut cæteri hominum: jejuno his in sabbato, decimas do omnium quæ possideo, pauperibus multa singulis diebus distribuo, orationi mentali pluribus horis quotidie indulgeo? Superbi hujusmodi Pharisæi, qui vane in præsentia se exaltant, in posterum haud dubie humiliabuntur; non enim operum suorum mercedem in celo percipient, qui operum suorum gloriam Deo hic furantur. Re quidem vera, ait S. Chrysostomus, quid a Deo accipient, qui nihil actionum suarum Deo dederunt, easque totaliter sibi arrogarunt: *quid enim a Deo accipies, qui nihil Deo dedisti?* (hom. 13 oper. imperf.). Hi sane nil a Deo accipere merentur. Itaque sicut castissimus Patriarcha Joseph heram suam domino reliquit illibatam (Gen. 39), ita nos totam et integram operum nostrorum gloriam Deo relinquamus et tribuamus. Quæ opera nostra non solum tribuenda Deo, ut eorum auctori, *etiam ad ejus gloriam sunt dirigenda et referenda.*

III PARS.

Bona opera non ad malum finem, sed ad Dei gloriam sunt dirigenda.

Actiones, quantumvis ex natura sua bonæ, ut jejunare, orare, meditationi vacare, largas pauperibus elemosynas erogare, peregrinos hospitio recipere et alia his similia, si fiant ex vana gloria vel alio pravo affectu, malus ille affectus et

(1) Anathema, vox græca, si exprimat facta mora in penultima syllaba, sc. anathéma, idem est ac donarium Deo dicatum et suspensum in parietibus, vel columnis templi; sepe etiam eadem vox usurpatur pro quocumque donario Deo sacro, etsi minime repositum vel suspensum in templo. Si vero pronuntietur anáthema cum penultima brevi, significat detestationem, execra-

prava hæc intentio fit modicum fermentum, quod totam boni operis massam corrumpit, quodque tantam bonis operibus malitiam infundit, ut bonitatem suam amittant, bona esse desinant et ex bonis mala fiant. E contrario etiam omnia opera, cujusvis naturæ existant, modo ex se mala non sint, bona fiunt per rectam intentionem, prout ait D. Augustinus: *bonum opus intentio facit.* Quævis opera ex se indifferentia, ut ambulare, studere et laborare, imo et opera nobis cum brutis communia, ut comedere, bibere, dormire, audire, videre, ea bona, pretiosa et æternæ vitæ meritoria facit recta intentio. Quæ omnia mirabiliter explicat Christus Dominus, dicens: *si oculus tuus fuerit simplex, totum corpus lucidum erit: si autem oculus tuus fuerit nequam, totum corpus tuum tenebrosum erit* (Math. 6). Oculi nomine intelligit intentionem; quæ si mala et nequam fuerit, totum boni operis corpus vitiat, malumque et tenebrosum reddit; si autem bona et recta fuerit intentio, totum boni operis corpus bonum efficit. In omnibus igitur in operibus vestris a prava omni præcavete intentione, eaque omnia ad bonum finem, seu ad Dei gloriam dirigite. Juxta Theologorum placitum, actiones specificantur ab objecto, seu a motivo et fine, quem sibi in operando proponit agens. Sic *jejunare* ad satisfaciendum pro peccatis est actus penitentiae; *jejunare* ad vincendas carnis tentationes est actus castitatis; *jejunare* ad liberandas animas in purgatorio detentas est actus charitatis erga proximum; *jejunare* ex Dei amore est actus charitatis in Deum. Hi autem omnes fines, quos sibi proponere potest quis in operibus suis, boni sunt et utiles; ast præcipuus finis ad quem quisque suas dirigere debet actiones, est Dei amor, ejusque gloria; ita ut sive quis bibat, sive comedat, sive oret, sive jejunet, sive alia quævis bona opera faciat, ea semper ad Dei gloriam dirigat: *sive ergo manducatis, sive bibitis, sive aliud*

tionem, quo sensu usurpatur ab Ecclesia, cum reos gravissimorum criminum, præsertim contra fidem, anathemate forit, et a cœtu fidelium omnino abscondit. Hinc patet male pronuntiare eos, qui *anathéma* longam dicunt, cum agitur de ecclesiastica censura.

quid facitis, omnia in gloriam Dei facite (1 Cor. 10, 31). Piissimus imperator Iovinianus in vita sua scopum, Christum, ejusque unius gloriam sibi præfixerat; ad Christi gloriam et honorem omnem belli apparatus, omnes vigilias, molestias, curas, omnesque actiones referebat, et ideo in symbolum hæc verba assumpserat: *scopus vite meæ Christus*. Hunc scopum sibi etiam præfigere solent viri pii: et nos in eundem scopum omnes orationes, jejunia cuncta, imo et omnes actiones, sive bonas, sive indifferentes collineare debemus. Non de his solummodo loquor, qui religioso cuidam ordini nomen dederunt, verum et de mercatoribus, causidicis, allicis, judicibus, plebeis et cunctis utriusque sexus personis, quæ in omnibus operibus Christum Dominum et gloriam æternam respicere debent, ac ea ad Christi gloriam et ad æsequendam beatitudinem dirigere. Cardinalis Farnesius, qui postea papa Paulus III fuit, pro stemmate sagittam ad scopum directam assumpserat, subjecto hoc lemmate: *sic mitte sagittam*. Scopus ad quem purpuratus ille Antistes sagittas, seu omnes actiones suas dirigebat, Christus erat, ad ejus gloriam omnia referebat: et hic scopus in quem sagittæ, seu omnes actiones nostræ sunt collinande. Ad hunc scopum studia, præces, lites, negotia, ac omnia penitus opera dirigenda; omniaque propter Dei gloriam et ad majorem Dei gloriam peragenda. Ad hunc unum scopum sagittas suas, nimirum cogitationes, verba et opera sua perfecte dirigebat sancta Magdalena de Pazzis, dicens: *si crederem, me uno solo verbo dicto ob alium finem, quam ob amorem Dei, etiamsi non esset ejus offensæ, posse evadere Seraphim, nunquam illud dicerem*. In eundem scopum S. Franciscus Salesius omnia opera perfectissime collinabat, ajens: *o quam bonum est non operari nisi propter Deum, non delectari nisi in Deo! Si vel pilum affectus in me deprehenderem, qui a Deo non oriretur, vel ad Deum non referretur, eum quanticus evellerem* (Intro. 4, 13). Ad eundem tandem scopum, seu ad Christum Dominum ita sagittas suas dirigebat sponsa sacra, ut cor ejus vulneraverit: *vulnerasti cor meum soror mea sponsa, vulnerasti cor meum in uno oculorum tuorum* (Cant. 4). Bene

ait, *in uno oculorum*: quia quidquid faceret sponsa, unus erat ei oculus, una erat ei intentio, nempe sponsi sui gloria, ad quam omnes actiones suas dirigebat. Sic unus sit nobis oculus, una intentio, animæ scilicet salus et Dei gloria. O vos judices, vos jurisperiti, vos patresfamilias, vos famuli et ancillæ, vos omnes qui sæcularibus ita implicamini negotiis, ut vix qualibet die aliquibus momentis orationi vacare valeatis, vestra saltem opera aurea intentione informate, eaque omnia ad Dei gloriam dirigite. De malis operibus non loquor, quæ ad Deum dirigere minime licet; magna enim foret insolentia ad Deum referre mala opera, quæ illi displicent, quæque reprobat, abjicit et severe punit. Illi offerenda sunt alia opera; nec solum vita nostra in communi ad eum est dirigenda, verum et in singulis actionibus respiciendus Deus, ac eorum quælibet divine ejus majestati est offerenda et ad ejus gloriam referenda. Navis quocumque naviget sive ad Orientem, sive ad Occidentem, sive ad Meridiem, sive ad Septentrionem, acus nautica polum semper respicit. Sic, inquit sanctus Franciscus Salesius, sive prospero, sive adverso pulsemur vento; sive in pace, sive in bello; sive edamus, sive bibamus, sive oremus, sive aliud quidpiam faciamus, semper polum, seu Deum nostrum respicere et omnia ad ejus gloriam agere debemus. Polum hunc continue respicere solent viri sancti; ad Deum actiones suas dirigere consueverunt omnes, et præcipue unus e priscis illis eremi cultoribus, qui priusquam quodcumque opus faciendum susciperet, paulisper subsistebat. Rogatus, cur ita? respondit: sagittarium imitor; qui antequam sagittam suam vibret, parumper subsistit, ut directo oculo eam in scopum collimet: sic ego, inquit, priusquam operi me accingam, aliquantulum hæreo, ut ad Deum, qui omnium operum nostrorum finis et scopus est, illud dirigam. O utinam omnes homines bonis actionibus incumberent, easque omnes ad Dei gloriam, tamquam ad scopum et finem suum dirigerent! At vero quot ab hoc scopu aberrant! Quot in omnibus suis operibus et negotiis aliud a Dei gloria intendunt! Patresfamilias magna sollicitudine filios scientiis imbuunt, cur hoc? Ut eos ad sæculi dignitates evehant, suamque familiam amplificent.

Juvenes multi noctes insomnes traducunt, magnis expensis rem familiarem absumunt, muneribus munera addunt, ut quid hoc? Ut vili creaturæ placeant, ut cujusdam nobilis puellæ gratiam et cor sibi concilient. Adolescentula singulis et maxime festis diebus, in speculo vultum suum diu contemplantur; ante crystallum se pectit, crispat, ornat; cur hoc? Ut juvenem, cui placere intendit, alliciat, decipiat, illaqueet. Quid intendit gulosus, nisi crapulam? Hoc solum cogitat, hoc curat, ut cibi palato sapiant. Quid intendit ebriosus, nisi optimo se ingurgitare vino? in lagenam suam collimat sagittas et nonnunquam totam per hebdomadam desudat, ut die dominica Baccho incensa offerat et mero innatet. Quid avarus, nisi pecunias? Quid libidinosus, nisi carnis voluptates? Quid ambitiosus, nisi dignitates sæculi? Quid omnes peccatores, nisi vitiiis suis indulgere ambiunt? O quam malæ et perverse sunt hujusmodi intentiones! Si sapiatis, omni peccato valedicetis; et bonis operibus vacantes ea omnia non ad lucrum, non ad vanitatem, non ad placendum hominibus, verum ad Dei gloriam dirigetis. Si sapiatis, oculi et intentiones vestræ ad Deum semper respicient; Deusque benigno vos inspiciet oculo, vosque benefica manu coronabit in celo. Amen.

DOMINICA UNDECIMA POST PENTECOSTEN.

DE CHRISTI OPERIBUS.

Bene omnia fecit (Marc. 7, 37).

In quolibet hujus mundi regno extant quidam viri primarii et magnates, qui altiores post regem sedes occupant, qui ad eminentiora obeunda assumuntur, et qui privilegiis multis potiuntur. Hi autem ad hanc suam magnitudinem ideo pervenere, vel

quia ex parentibus a rege dilectis geniti sunt, vel quia ingenio et arte multa pollent ad gerenda regni negotia, vel quia res bellica eis prospere cessit, vel quia plurimis divitiis primas dignitates emerunt. Ad has quidem sæculi dignitates pervenire nequeunt omnes, quia non habent omnes, quo ad illas ascendant. Ad primas autem regni cœlestis dignitates evehi cuique facile est, cum ad illud regnum obtinendum operibus bonis solummodo vacandum sit, et quo quis plura et meliora opera perfecerit, eo major in regno cœlorum erit. *Qui fecerit et docuerit, hic magnus vocabitur in regno cœlorum* (Matt. 5, 19). In hodierno autem Evangelio, ut primarium bonorum operum exemplar, nobis proponitur Christus, qui *bone omnia fecit*. Quo magis divino huic exemplari conformes fuerimus, eo altiores in celo sedes assequemur: ut igitur quisque, quantum fas erit, exemplar illud imitari contendat, de Christi actionibus et operibus ista erit concio. Ave.

Justi in hac vita sunt arbores bonæ, quæ bonorum operum fructus plurimos dare solent; attamen plerique, licet justi, bonorum operum fructus producant tarde, per intervalla et cum aliqua imperfectione. Eos producant tarde, quia in primis vite suæ annis vel rationis usu non pollent, vel bonis operibus enim statim non accomodant; hos etiam fructus producant per intervalla, et non indesinenter eo quod mentem bonis operibus semper intentam non habeant, nec habere possint; eos tandem producant cum aliqua imperfectione, quia licet aliqua interdum opera perfecta et omnibus numeris absoluta perficiant; tamen sunt bona mixta malis, et nemo tam bonus, qui non aliquid mali faciat; nemo tam perfectus, qui non aliquando a lege deviet, vel saltem alium in suis actionibus imperfectioni non succumbat. Hoc ita fieri solet apud homines; de Christo aliter sentiendum; de illo, sicut de aliis hominibus, fari nefas esset; ipse enim opera bona et actiones bonas fecit prompte, indesinenter et perfecte. Christus actiones bonas fecit: 1. *prompte*, sine ulla retardatione; 2. *indesinenter*, sine ulla intermissione; 3. *perfecte*, sine ullo defectu.

I PARS.

Christus bona opera fecit prompte, sine ulla retardatione.

In primis vitæ nostræ diebus et annis anima nostra, tenebris ignorantiae involuta, in corpore quasi sepulta delitescit; Christi Salvatoris anima nulli unquam ignorantiae subjacuit. Ut enim ait D. Augustinus, *in infantilibus membris nostris anima rationalis miserabili ignorantia prægravatur; quam ignorantiam nullo modo fuisse crediderim in infante illo, in quo Verbum caro factum est, ut habitaret in nobis. Nec illam ipsius animi infirmitatem in Christo parvulo fuerim suspicatus, quam videmus in parvulis (de pecc. mer. et remis. 2, 29)*. Absit, ut credamus, aliquam fuisse ignorantiam in eo, in quo fuere absconditi omnes thesauri sapientiæ et scientiæ Dei: non solum cum factus est vir magnitudinis perfectæ et completæ, verum et cum fuit infans unius diei, et in ipso conceptionis suæ momento, ut ait S. Bernardus, *non minoris fuit sapientiæ Jesus conceptus quam natus, parvus quam magnus*. Quod adhuc magis mirandum, non solum in primo conceptionis suæ instanti Christus perfectam habuit cognitionem et scientiam, jam ex tunc operari et actus bonos elicere cœpit: ex tunc enim æterno Patri se se obtulit, ac propriis actibus mereri incœpit. Sicut Christi intellectus nunquam fuit rationis usu privatus, ita et voluntas ejus nunquam fuit otiosa: Christus enim a primo conceptionis suæ instanti, propriis actibus semetipsum Patri voluntarie et libenter obtulit. Christus, inquit D. Paulus, *ingrediens mundum*, seu a conceptionis suæ momento Patri æterno dicit: *hostiam et oblationem noluisti, corpus autem aptasti mihi: holocausta pro peccato non tibi placuerunt. Tunc dixi: ecce venio* (ad Hebr. 10). Christus, inquam, in conceptione sua Patrem compellens, dixit: Pater mi, holocausta et victimæ pecorum, quæ tibi a mundi primordio oblata fuere, te

in homines iratum placare non valuerunt; jam corpus quod aptasti mihi, in hostiam vivam, sanctam et acceptabilem, tibi pro totius generis humani salute offero. Suius oblationem in futurum Christus non distulit; ab ipso conceptionis suæ instanti se æterno Patri obtulit; ac ex tunc opera bona et meritoria facere cœpit, uti docent D. Thomas, D. Bonaventura et Doctor subtilis (1). Cujus rei ratio est, quia Christus in illo instanti habuit scientiam infusam, ut diximus; ac proinde potuit in eodem instanti liberam voluntatis suæ actum elicere circa objecta illius scientiæ. Itaque in hoc instanti pro hanc scientiam agnoscens Deum ut bonum et beneficum, potuit illum ex charitate libere diligere; et similiter eadem scientia intelligens voluntatem Patris esse, ut ipse in mortem pro hominum salute se Patri offerret, potuit statim obedire et æterno Patri se pro eorum salute offerre; potuit ergo Christus in illo instanti, aliquo ex his actibus mereri; ergo in illo instanti meruit. Hæc ultima consequentia patet ex eo quod Christo Salvatori tribuendum sit id omne quod maxime conducit ad Dei gloriam et hominum salutem, statim ac potuit illud operari; si ergo in primo conceptionis suæ instanti Christus mereri potuit, dicendum et quod pro tunc meruerit. Sicut in eodem instanti, quo sol cœpit esse, cœpit etiam illuminare, ita Christus, cum in primo conceptionis suæ instanti habuerit intellectum perfectissime illustratum, ac voluntatem paratam et omnibus numeris absolutam ad eliciendum actum meritorium, nilque habuerit quod eam a tali actu eliciendo retardaret, dicendum, quod talem actum elicerit. Nec mirum, quod illud de Christo asseramus; cum de bonis angelis plurimi sentiant theologi, quod a primo creationis suæ instanti ad Deum se per proprios actus converterint, et per hanc sui ad Deum conversionem, gloriam æternam meruerint. Si enim concedamus, angelos vel ab initio creationis suæ meruisse, quanto magis id fatendum,

(1) Joannes Duns-Scotus, sic dictus a loco originali sc. a Scotia, et Scoti nomine magis notus, ordinis S. Francisci, propter ingenii singulare acumen appellatur Doctor subtilis. N. E.

Christo, qui est rex et caput angelorum? Miramini Christum redemptorem, qui ingrediens mundum, et vix conceptus Patri se offert, actusque meritorios elicit. O quam prompte Christus bona opera operatus est! E contra quam tarde plerique hominum bonis operibus se accingunt! *Multi* enim se mundo, vitis et deliciis millies offerunt, Deo nunquam! *Multi* Deo se consecrant sero ac deficiente ætate; cum scilicet tædet eos vivere, vel cum a mundo despiciuntur et reliquuntur! *Multi* tandem ad Deum se convertere, illi se offerre et bonis operibus incumbere differunt de die in diem. O homo infelix, convertere ad Dominum Deum tuum; ne tardes converti ad Dominum, nec differas de die in diem; cito bonis operibus vaca, fac secundum exemplar quod tibi monstratum est; imitare Christum, qui sine ulla mora bonum opus operatus est; et *quocumque facere potest manus tua, instanter operare* (Eccles. 9, 10). Præcepit Deus Judæis, ut fructuum suorum primitias prompte ipsi offerrent: *primitias tuas non tardabis reddere*. Primitiæ hominis sunt primi rationis et voluntatis actus; tales primitias offer libenter Domino. Ne te geras instar impiorum, qui vitæ suæ primitias, totumque adolescentiæ et juventutis tempus mundo, voluptati et vanitati devovent; Deo autem aut nihil, aut solas malæ vitæ reliquias reservant. Ne illos imiteris; primo mane, seu prompte te totum Deo offer, bonisque operibus sedulo incumbere. Docet Angelicus Doctor, quod ubi primum rationis usum assecuti sunt homines, ad Deum per fidei et amoris actus se convertere debeant; quodque eo ipso, quo illustrante rationis et fidei lumine, Deum noverunt ut creatorem, redemptorem et sanctificatorem, ipsum diligere, seque totos ipsi offerre et consecrare teneantur. Jamvero o cecitatem et intolerandam hominum malitiam, qui non Deo se offerant, nec bonis operibus vacare curant; potius vitis et peccatis misere incumbunt. O fratres, discite bene agere; discite prompte et sine ulla mora honorum operum exercitiis referatam vitam ducere, instar Christi, qui bona opera fecit *indesinenter sine ulla intermissione*.

II PARS.

Christus bona opera fecit indesinenter sine ulla intermissione.

Tanta hominum est inconstantia, ut vix reperitur unus, qui in bonis operibus perseveret; mox bene et mox male operantur, ac a bonis operibus ad mala facile declinant. Paucos reperire est, qui similes sint regio Vati, qui a Dei mandatis non declinant: *a judicii tui non declinavi* (Ps. 118). Plerique mutant mores sicut natura colores et a Dei mandatis sæpe declinant, ut pravis suis propensionibus indulgeant. Plerique, inquit S. Hilarius, similes sunt arundini; *quia ad omnem ventorum flatum, id est, ad immundorum spirituum flatum vagantur*. Cum fiat ventus Spiritus Sancti, aliquo tempore orant, jejunant, aliisque pietatis operibus vacant: si immundorum spirituum flatu pulsantur, relictis omnibus pietatis exercitiis, ad prava opera cito declinant. Eos etiam lunæ similes dixerim; *stultus ut luna mutatur*; luna modo est pulchra, modo pallida, interdum rubra et aliquando fusca; luna etiam semper crescit, vel decrescit et nunquam in eodem statu permanet. Sic plerique hominum ut luna mutantur; nunc enim orant et mox blasphemant; hodie jejunant et cras gulæ inserviunt; hodie pii, cras impii sunt; hodie totaliter Deo et cras totaliter dæmoni et peccato serviunt; tantaque laborant inconstantia, ut indesinenter a bono in malum, et a malo in bonum migrare soleant. Aliter se gessit Christus Dominus, qui ab instanti conceptionis bonis operibus vacavit, nec ab iis producendis unquam cessavit; indesinenter usque ad ultimum vitæ terminum actiones bonas absque ulla intermissione perfecit. Ad perfectionem enim Christi pertinuit, ut potentia ejus nunquam manerent otiosæ, et ideo dicendum, quod semper operarentur, quodque cum ab unius virtutis actu Christus vacaret, ad alium statim trans-

iret. Sicut enim angeli nunquam traseunt ab actu ad non actum, quia potentiae eorum sunt semper in actu, ita Christus, qui illis similis fuit in operando, nunquam transiit ab actu virtutis ad non actum virtutis; semper et sine ulla intermissione, obedientiae, patientiae, humilitatis, charitatis, vel aliarum virtutum actus elicit. Hisque actibus exercebatur etiam cum dormiebat, quia quiescente corpore, per scientiam infusam, quae ex phantasmatibus non pendebat, intellectus ejus erat in perfecta vigilia, et voluntas ejus tali scientia illustrata amore Dei ardebat, et actus virtutis continue producebat. Et ideo de Christo dicitur, quod *pertransiit benefaciendo*; tota enim vita ejus fuit transitus, et ab ipsius conceptione usque mortem transiit semper et ubique bona opera faciendo. Unde dicunt theologi, quod Christus ab instanti conceptionis usque ad mortem continue et sine ulla intermissione sanctis suis actionibus meruerit. Quod verissimum esse patet, eo quod toto hoc tempore Christus nunquam ab opere vacavit, nullaque ejus actio mala vel indifferens fuit; omnes factae fuere cum plena deliberatione, et summa voluntatis libertate; omnes ad finem bonum, honestum et supernaturalem relatæ, omnesque tandem omnibus numeris absolutæ et complete fuere, ac proinde talibus actionibus semper meruit. In hoc consentiunt Alensis, D. Thomas, D. Bonaventura, Doctor subtilis, et omnes theologi, et præcipue doctissimus Isambertus, qui sic ratiocinatur.

Perfecta charitas postulat, ut quamdiu intellectus hominis viatoris cognoscit objectum bonum et honestum bonitate et honestate supernaturali, tamdiu voluntas exerceat actus correspondentes tali cognitioni, ac proinde meritorios; atque charitas Christi viatoris fuit perfectissima, ut constat ex sacris literis; intellectus etiam ejus a primo suæ creationis instanti usque ad vitæ finem habuit semper actum aliquem suæ scientiæ infuse circa aliqua objecta supernaturalia, ergo et voluntas Christi a primo creationis suæ instanti usque ad vitæ finem habuit semper aliquem actum meritorium, ac proinde Christus Dominus continuus actibus meritoris totam suam vitam peregit. Heu! quot actus meritorii in uno homine Christo? Quot etiam actus demeritorii in infi-

nitis hominibus, qui peccatum sicut aquam hauriunt? Heu! quot sunt, quorum multiplicatae sunt iniquitates et peccata? Christus meruit, et ipsi demerentur; Christus continuus virtutum actibus meruit ipsis gratiam et gloriam, et ipsi innumeris suis criminibus millies digni efficiuntur, qui ad tartara præcipitentur. Contemplare ergo, o christiane, Christum actibus virtutum indesinenter vacantem, et rubore faciem tuam vela, quod hujusmodi actibus aut nunquam, aut rarissime incumbas. Interroga te de te, pete a teipso, quibus usibus totum vitæ tuæ tempus insumperis, et invenies forte, quod vel nihil agendo, vel aliud agendo, vel male agendo major vitæ tuæ pars pertransierit: virtutibus autem, necnon iis quæ salutis tuæ sunt, rarissime et forte nunquam debite vacaveris. Perpende sedulo, quod patientiæ, charitatis, humilitatis, aliarumque virtutum actus ab adolescentia eliceris, et forte nihil invenies in manibus tuis. Erubescere ergo, christiane, qui a Christo nomen habes, et qui Christi virtutes sectari renuis; erubescere, et si nomine et re christianus esse velis, imitare Christum, qui indesinenter bonis operibus vacavit, ac quantum fas erit, bonis operibus insiste. Scis, o christiane, quod in tremendo iudicii die Christus *reddet unicuique secundum opera ejus* (Rom 2, 6). Si multa perpetraveris crimina, si plurimis tunc sceleribus gravatus inveniaris, reddet tibi secundum mala hæc opera, teque æternis suppliciis adjudicabit. Si bona opera studiose perfeceris, teque tunc inveniat operibus meritoris prædivitem, ad æterna præmia te vocabit, tibi que mercedem operibus tuis congruam dabit. Memento, quod ad cœlestia regna Deus non vocabit peccatores, nec desides; sed operarios, qui bonis operibus accurate incubuerint: *voca operarios, et redde illis mercedem* (Math. 20). Si operarius iniquitatis fueris, si malis operibus incubueris, ac illa die criminibus inquinatus reperiaris, non beatitudo, imo horribiles cruciatus te manent in sempiternum. Si autem benefeceris, et in statu gratiæ tunc inveniaris, ad mercedem æternam recipendam vocaberis; tantaque tibi dabitur merces, quot et quanta bona opera in hac vita feceris. Proinde quantum fas erit, bonis operibus vaca: quodcumque poterit manus tua instanter operare,

et imitare Christum Salvatorem, qui in hoc mundo bona opera fecit indesinenter sine ulla intermissione: *ac etiam perfecte sine ullo defectu.*

III PARS.

Christus bona opera fecit perfecte sine ullo defectu.

Hominum aliqui turpi indulgent otio et ab omni opere ple-
rumque vacant, quibus dicere possemus cum patrefamilias, o viri
desidiosi, qui a Deo creati estis, ut indesinenter pro ejus gloria
laboretis, *quid hic statis tota die otiosi?* (Matth. 20, 6). Alii non
quidem otiosi manent, verumtamen quod pejus est, in-
vanum et in malum laborant, ac pravis operibus, nec non
peccatis multis se dedunt, et hujusmodi a se repellit Deus, di-
cens: *discedite a me omnes, qui operamini iniquitatem* (Ps. 6,
9). Alii tandem tepidi, inconstantes et fluctuantes sunt inter
bonum et malum, quia mox bonis et mox malis operibus in-
cumbunt. Christus autem, qui exemplar erat a Deo nobis pro-
positum, non otio vacavit: non etiam aliquid mali fecit, imo
semper bonis operibus adhæsit; ac ita perfecte complevit omnia
et singula opera, ut nullus in eis defectus fuerit et esse po-
tuerit, quia impossibile erat eum peccare et in via virtutis
quomodocumque deficere. Receptissimum est in scholis hoc ex
D. Dionysio sumptum axioma; *bonum ex integra causa, malum
ex quocumque defectu*, vel, ut loquitur Doctor Angelicus,
*bonum ex una integraque causa existit; malum autem ex
singulis, singularibusque defectibus* (1, 2, 18, 4). Sicut ad
perturbandam corporis sanitatem sufficit vel potus immoderate
sumptus, vel cibus minus salubris ingestus, vel frigus insolitu-
m, aut calor vehementior, cruditas in stomacho, unius
nervi contractio, ossis unius contritio, vel minimus quisque alius
defectus; ita ad hoc ut opus aliquod sit bonum et merito-
rium, fieri debet tempore et loco debitus, recta cum inten-
tione, et numeris omnibus absolutum, qui requiruntur ad

opus bonum complendum. Unde si vel minimum quodque ex
requisitis desit, non opus bonum, sed opus malum fit, quia *bo-
num ex integra causa, malum ex quocumque defectu*. In
Christi autem operibus nullus fuit, nec esse potuit defectus;
ejus omnia opera bona, integra et perfectissime facta fuere;
bene omnia fecit. Deus nos omnes citharados esse voluit, vo-
luitque ut eum lauderemus in cithara; *Confltemini Domino in
cithara* (Ps. 32, 3). Si in cithara vel una fides rupta sit, omnis
concentus tollitur, omnisque ars et industria frustra desudat.
Sic si in virtutum praxi una chorda defuerit, si unicus in actu,
aliunde bono, defectus extiterit, actus ille non est bonus, sed
malus; *Quomodo cithara non emittit vocalem sonum atque
compositum, si saltem una chorda rupta fuerit; sic si una
virtutum chorda defuerit, non poterit melos dulce resonare*
(S. Hier. in Is. c. 16).

Pharisæus ille, qui in templum oraturus ascenderat, multa-
rum virtutum laude præclarus, non erat raptor, nec adulter;
jejunabat, decimas solvebat, aliaque multa opera ex se bona per-
ficiebat; quæ tamen non censebantur bona, sed mala, quia una
chorda in ejus cithara deerat, nempe humilitas, ideo omnia in-
ficiebantur ipsius opera tamquam ex affectu vanitatis peracta. Sic
multos reperire est, qui bonis vacant operibus, in quibus tamen
una corda deest. Orant flexis genibus et oculis ad crucem de-
fixis; mens alio evagatur: ecce chordam quæ deest. Largas tem-
pore opportuno pauperibus erogant elemosynas, easque ex
propriis et non ex alienis effundunt; verum eas faciunt ut videantur
ab hominibus: ecce chordam quæ deest. Jejunant et arcta ab-
stinencia corpora cruciant; quod ex affectu avaritiæ agunt;
ecce chordam quæ deest; ecce defectum unum, quo fit ut opera
quæ ex se bona erant, mala evadant. At in Christi operibus
nulla chorda defuit, nullusque fuit, nec esse potuit defectus;
ita perfecta extiterit omnia et singula ejus opera, ut impossibile
fuerit in eis vel minimum defectum reperiri. Imo ita perfecte se
habuit in suis actibus, ut quodlibet eorum fuerit pretii et valoris
infiniti. In tremendo ultimi judicii die discutiet Deus uni-
versa hominum opera; *Interrogabit opera vestra et cogita-*

tiones scrutabitur (Sap. 6, 4). Heu! quot opera vana et inutilia; quot nullius pretii et valoris, quotve peccaminosa et mala ab hominibus perpetrata inveniet? Christi Salvatoris opera infiniti valoris, et pretii extitisse fatentur omnes Theologi. Nec de hoc ullatenus ambigendum; quia valor actionum crescit ex dignitate personæ operantis, cumque Christi persona fuerit infinita, omnes etiam ejus actiones valor infinitum attingunt. Et revera actiones Christi, ut loquitur S. Dionisius, fuerunt *theandricæ et Dei viriles*, id est actiones Hominis Dei. Proderunt ejus actiones simul a natura humana et a supposito divino; a natura humana illas elicente, et a supposito divino illas *deifecante*, ut fatur S. Gregorius Nazianzenus; cum ergo suppositum illud divinum seu persona divina Christi, quæ terminabat naturam operantem, fuerit infinitæ dignitatis, dicendum, quod omnes Christi actiones fuerint infiniti valoris. Quis ergo dubitare poterit de perfectione actionum ejus? Quis non fatebitur, eas fuisse summe perfectas? Quis non deplorabit infirmitatem et malitiam hominum, quæ tanta est, ut omnia et singula eorum opera plurimis maculis et defectibus scaterere soleant. *Facti sumus ut immundus omnes nos*, inquit Isaias propheta (64, 6), *et quasi pannus menstruate universæ justitiæ nostræ*. Nullus quidem diu in hoc mundo vivit, qui peccatis aliquando non inquinetur, et qui in aliquam immunditiam non declinet, fallunturque, qui nullo se peccato inquinari putant: *Si diverimus quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus* (1 Joan. 1, 8). Nolite errare, fratres, ac firmiter credite quod quantumvis sancti sitis, aliqua tamen in animabus vestris est immunditia: *facti sumus ut immundus nos*. Quod vero magis adhuc legendum est, bona etiam opera et virtutes nostræ plenæ sunt immunditiis et defectibus: *quasi pannus menstruate universæ justitiæ nostræ*. Jejunia quibus corpora nostra affligimus, orationes et preces, quas ad Deum fundimus, pœnitentiæ et mortificationes quas propter Deum assumimus, omniaque nostra opera bona maculis et defectibus referta sunt, ac sæpe coram Deo malæ et imperfectæ sunt actiones, quæ in oculis nostris bonæ, sanctæ et perfectissimæ videntur. *Sæpe justitia nostra ad*

examen divinæ justitiæ deducta, injustitia est, et sordet in distinctione justî judicis, quod in oculis fulget operantis (S. Gregorius). Credis te pœnitentiæ Sacramentum debite recepisse, et Deus in hac tua actione aliquid mancum et inordinatum forte inveniet. Arbitraris, te debita cum dispositione ad sacram Synaxim accessisse, et forte Deus te in aliquo deliquisse judicabit. Humilitatis, patientiæ, charitatis et aliarum virtutum actus quos elucisti, perfectos et æterna mercede dignos censes, et Deus in iis forte aliquid purgatorii flammis luendum reperiet. Igitur sedulo discutienda, et quantum fas erit, perfecte peragenda sunt opera nostra instar Christi, cujus omnia opera perfecta et sine ullo defectu exitere. Operamini ergo bonum prompte, indesinenter et perfecte sicut Christus; et operibus vestris debitam in cœlo mercedem percipietis. Amen.

DOMINICA DUODECIMA POST PENTECOSTEN.

DE HOMINIS IN DEUM AMORE.

Diliges Dominum Deum tuum (Luc. 10).

Attendite, fratres charissimi, attendite et videte, qualia præcepta nobis injungit Deus noster, non aspera et difficilia, non gravia et importabilia: non quidem jugulare filios, ut olim crudelissimi demones idolorum cultoribus præcipiebant; non lacerare carnes verberibus; non pedibus nudis super ferreos tribulos ambulare. Quid? *Diliges*, inquit, *Dominum Deum tuum*. Nil aliud petit, nihil aliud imponit, nihil aliud a nobis requirit; solum amorem flagitat, hoc solo pro tot nobis impensis beneficiis et donis, contentus est. Nil facilius, quam Deo dare, quod a nobis exigit, nil suavius, nil optabilius, quam illum amare; verumtamen nihil mihi difficilius videtur, quam de

hoc hominis in Deum amore debite loqui; hæc me terret materia, ac totus pertimesco, cum de sancto hoc amore sermonem instituere cogito. Equidem de eo disserere nunc conscientia dictat, charitas suggerit, Spiritus Sanctus ingerit, et hodiernum Evangelium invitat. Quia tamen *indigne de amore loquitur, qui non amat* (S. Bern.), cum sancto hoc amore non ardeat cor meum, de eo concionem habere pertimesco, et timerem magis, si Spiritum Sanctum corda vestra ad verba mea debite recipienda paratum non sperarem. Spiritus ille amoris dabit mihi, ut de Dei amore dicam, nostrumque omnium corda sancto hoc amore accendet, si debite ejus auxilium imploraverimus, intercedente pulchræ dilectionis Matre. *Ave.*

Nemo ita obduratus, ita ferreus et inhumanus nemo, qui suos ad cælum aliquando non elevet oculos, quique aliquem amoris divini actum non eliciat. Hi vero sic exiles et imperfecti esse solent hominum in Deum affectus, ut vere cum Seraphico Francisco dici possit, Deum ab hominibus non amari sicut oportet: *amor non amatur*. Deum quidem amant multi, ast tanta cum tepiditate et in gradu ita remisso, ut nec frigidi, nec calidi sint. Alii amant Deum, non illum solum diligunt: cum illo etenim amant mundum, commoda sua, sæculique voluptates. Deum tandem amant alii interdum solum et per intervalla, nunque illum amant, et nunc in illum peccant, eique injuriam irrogant. O quam imperfecti hujusmodi omnes amores! Non sic Deus ab hominibus amandus; ab iis enim optat amari *ardenter*, et non remisse; *unice* et non simul cum aliis; *semper* et non per intervalla. Deus amandus 1. *ardenter*, sine modo et remissione; 2. *unice*, sine socio et consorti; 3. *semper*, sine termino et fine. Deus amandus est ardentem, unice et semper: en tres hujus concionis partes.

I PARS.

Deus est ardentem amandus.

Voluntas fertur in objectum bonum vere, vel apparenter; et quo magis bonitas in objecto elucet, eo ardentius a voluntate appetitur et amatur. Deus autem, ut omnes fatentur, est summum bonum, ideo ardentissimo amore prosequendus, et si amore infinito, ac in infinitum accenso diligere possemus, eum infinite amare deberemus. Amas personam aliquam, quia ipsam amabilem et tuo amore dignam judicas, tantoque majore cor tuum ardet amore, quanto eam amabiliorem et tuo amore digniorem censes. Considera autem, quis sit Deus? Quam magnus? Quam bonus? Quam justus? Quam infinite perfectus in omni genere perfectionis? Attende, quis amore dignior, quam Deus? Nullus sane; merito diligendus plus quam pater, plus quam mater, plus quam omnes creaturæ, cum omnibus creaturis sit longe perfectior. Imo et in infinitum amandus esset, si fieri posset, quia infinite perfectus est: *quia ejus excellentia infinita, infinito etiam amore dignissima est* (S. Th. de Vill. serm. de S. Magd.). Creaturas diligimus eo quod in iis aliquid perfectionis perspicimus, quo ad illas amandas allicimur. Aliquos enim diligimus, quia scientia, alios, quia pulchritudine, alios, quia ingenio, mansuetudine, vel altera quadam perfectione pollent. Dic mihi jam, obsecro, quid in creaturis tibi placere potest, quod in Deo tuo non reperias? Si delectat te sapientia, sapientissimus est; si potentia, omnipotens est; si pulchritudo, *candor est lucis æternæ et speculum sine macula* (Sap. 7); si divitiæ, et gloria, *gloria et divitiæ in domo ejus* (Ps. 111); si dilectatio et vita, *delectationes in dextera ejus usque in finem; et vita in voluntate ejus* (Ps. 29): ardentissime ergo et infinite, si fieri posset amandus Deus, cum in eo omnes omnino perfectiones unitæ inveniantur et omnes omnino perfectiones in gradu infinito possideat: est enim infinite bonus, infinite sapiens, infinite

justus, et in omni perfectionis genere infinite perfectus: *Deus, sicut æternus, ita et perfectus in omnibus* (Tert. adv. Marc. 1, 24). Deus sane ardentem amandus propter infinitas perfectiones quas possidet, sed et ardentem amandus, quia ipse amat nos, et quia ipse prior dilexit nos: *nos ergo diligamus Deum, quoniam Deus prior dilexit nos* (1 Joan. 4, 19). Dilexit nos Deus ab æterno, et antequam mundus creatus esset, quia ab æterno statuit omnia nobis bona tribuere, quæ in tempore ab illo recipimus. Dilexit nos Deus, et semper nos diligit amore infinito ex parte actus; cum eodem actu nos diligit, quo diligit seipsum, et quo producit Spiritum Sanctum. Ut autem magis pateat, quam ardentem nos diligit, suum in nos amorem beneficiis maximis, quibus nos cumulatur, manifestat et probat. O homo, nonne ipse est qui fecit te, et creavit te? Nonne ex innumeris creaturis possibilibus quas creare poterat, relictis aliis multis, te ex nihilo suscitavit? Nonne tibi dedit intellectum, voluntatem, et alias potentias internas, quibus supra omnes corporeas creaturas emines? Nonne oculos ad videndum, aures ad audiendum, os ad loquendum, manus ad operandum, et pedes ad accedendum tibi contulit? Dic, quæso, quid habes, quod non accepisti? Nihil utique; omnia enim quæ habes, a Deo habes. Quia ratione, qua causa, quo tuo merito illa quæ habes, a Deo obtinuisti? Nullo sane; creavit enim te non propter tua merita, verum quia sic ei placuit, et quia tibi bene facere voluit. O magnum Dei in te amorem? Ad hæc nunquid in hoc solum Deus dilexit te, quia creavit te? Hic certe non hæsit amor ejus in te; multoque amplius te dilexit, eum te perditum, et per peccatum ad nihilum redactum redimere dignatus est. Non Angelum, non Cherubim, non Seraphim, non Thronum, aut Virtutem aliquam misit: ipsemet in mundum venit, humanam carnem assumpsit, dirissima supplicia, et ipsam mortem pertulit, ut te redimeret. O ardentissimum Dei in te amorem; o admirabilem charitatis ardorem. Dic jam, o Christiane, dic, obsecro, debesne amorem huic amori? Tenerisne diligere eum, qui sic prior dilexit te: Nonne redamare debes sic amantem te? Nonne ardentissimum ejus in te amorem ardentissimo tuo amore persolvere debes? Si habeas apud te

Æthiopem famulum emptitium et captivum, qui diligit te, tu diligis eum, et ni sis totaliter ferreus et inhumanus, bene erga eum te geris. Quod si quispiam amicus dixerit tibi, cur non dedignaris Æthiopem famulum diligere? respondes; diligo eum, quia me diligit, et quia hoc et illud pro me facit. Heu! inquit S. Thomas a Villanova, *heu! die, obsecro; dic, Christiane, amas Æthiopem, et multum amas, et juste amas, quia ipse amat te et amat te; Deus tuus, amore tuo ardet, magno tui amore fecit te et creavit te, ac pro tuo amore passus et mortuus est, et tu eum non redamabis? Quod scelus isto majus? Quæ ingratitude pestilentior? Sed dic adhuc, obsecro, si captivus ille Æthiops pro tui redemptione flagellatus, alapis cæcus, sudore sanguineo perfusus, felle potatus, et clavus afficatus esset; si deformis ille Æthiops ea quæ pro te Dei Filius passus est, ut te de morte redimeret, sustinisset; sine dubio eum ut liberatorem tuum ardentissime diligeres, eumque quasi Deum venereris: cur ergo non facis pro Deo tuo, quod pro nigro et despiciabili illo Æthiopo faceres? Cur non ardentissime amabis Deum tuum, qui prior dilexit te: qui fecit et creavit te, quique ut te redimeret, dirissima pati, et crudelissimam mortem obire dignatus est? (Serm. de S. Magd.).* Ama et ardentem ama Deum tuum: quia prior ipse te dilexit, et maximis te beneficiis affect. Quod si infinitæ perfectiones, quas Deus possidet, et innumera pietatis et amoris beneficia quæ tibi impendit, ad eum ardentem amandum te non moveant, moveat te saltem promissæ felicitatis gloria, quam suis dilectoribus repromisit Deus. *Diliges, inquit Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, et ex omnibus viribus tuis* (Luc. 10). Ne autem credas amorem tuum sine mercede futurum, statim subdit, quod si eum sic dilexeris, vitam æternam tibi dabit: *hoc fac, et vives. Quid facilius, quam amare? Quid gloriosius, quam regnare? Deum ergo ardentem ama, et regnabis, et in cælo æternum regnabis. O Christiane, tuum Deo ne deneges amorem; Deum ardentem ama, propter infinitas perfectiones quas possidet, propter innumera quæ tibi impendit beneficia, et propter æterna*

præmia quæ tibi promittit. Ama Deum tuum, et ex toto corde dic ei: o Domine, non sum dignus qui amem te; at quia tantopere me amas, et a me amari desideras, te majori quo potero affectu imposterum diligam. Pœnitet me, quod te tam segniter toto vitæ meæ tempore amaverim; jam omnibus vitæ meæ diebus, quam ardentissime potero, te diligam. Deus non solum ardentem, sed et unice amandum.

II PARS.

Deus est unice amandus.

Dei amore ita flagrare debet homo, ut nihil prorsus in aliquam animæ suæ facultatem irrepere sinat, quod suam erga Deum dilectionem excludat, aut minuat: cum autem amorem suum alio transfert, suum erga Deum amorem semper excludit, aut saltem minuit. Si amat rem illicitam, ex tunc Deum non amat, et ejus amorem a corde suo excludit, quia in eodem corde remanere nequeunt amor Dei et amor rei illicitæ. Si autem simul cum Deo aliquid aliud non ex se malum diligit, tunc Deum minus diligit, si saltem illud propter Deum non amat: minus, Domine, te amat, qui aliud tecum amat, quod propter te non amat (S. Aug., Conf. 10., 29). Non ergo bona temporalia quæ transeunt, non vanitates quæ non proderunt vobis, non fallacia et inania sæculi labentis bona quæ ad interitum trahunt; Deum solum unice diligite. Non unica dumtaxat cordis parte Deus ab hominibus diligi vult, verum ex toto corde. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo* (Luc. 10). Vis cum Deo et aurum diligere? Deum non ex toto corde, sed ex parte cordis diligis. Simul cum Deo vis et mundum amare, tuumque amorem partim Deo, partim mundo dare? Ex tunc Deum non ex toto corde, tantum ex parte cordis amas. Quotiescumque tandem aliud cum Deo amare vis, Deum ex toto corde non amas: quia ex tunc cor tuum dividis inter Deum et illud aliud, quod amore prosequeris, ut ait S. Gre-

gorius; *si in aliquo amor cordis tui fuerit occupatus, jam ex toto corde Deum non amas* (Mor. 22, 6). Ut ergo ames Deum ex toto corde, utque amoris præceptum perfecte impleas, ama eum unice, ama eum solum; nec aliquid aliud ames, quod propter Deum non ames, et cujus amor ad Deum non terminetur. Deus non vult corda divisa, quæ simul cum ipso aliud diligant, et ideo cum amoris legem hominibus dedit, dixit: *diliges Dominum tuum ex toto corde tuo*. In quæ verba S. Basilius ait: *cum ex toto dicit, divisionem nullam admittit; unde qui amicus Dei perfectus est, ei totam animam tribuit* (hom. 11 in Ps. 44). O frater, cor tuum dividis, cum simul cum Deo mundum, carnis voluptates, et alia illicita diligis; hujusmodi divisiones Deus non admittit; vult enim, ut ei præbeas totum cor tuum, atque eum ita ex toto corde diligas, quod nihil aliud præter eum diligas, quod saltem propter eum non diligas. Unicusque nostrum est cor unum, quod Deus et dæmon possidere ambiunt: Deus illud ab unoquoque postulat, dicens; *Fili, præbe mihi cor tuum*. Non partem solum, sed totum cor petit, ac præcipit unicuique, ut totum ipsi cor tribuat: *diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo*. Diabolus etiam ad hominis ejusque cor obtinendum anhelat, illudque cor, Deo toties debitum, rapere conatur. Cor autem hominis non potest simul esse Deo et diabolo; Deum et diabolum simul capere non potest, suscepto diabolo per peccatum. *Deus exit; suscepto Deo per charitatem, diabolus exit* (Lir. in c. 6. Matth.). Uni aut alteri totum cor necessario tribuendum est. Dicit tibi forte dæmon, sicut pessima illa mulier, *dividatur, dividatur*: da partem cordis Deo, partem da carnis illecebris, et partem sæculi vanitatibus; Deus autem divisiones hujusmodi rejicit; corda divisa non admittit; pati nequit, ut simul cum ipso aliud sibi contrarium diligatur; totum cor vult, aut nihil; toto corde diligi vult, desiderat et imperat: ideo dilige eum toto corde, seu unice et sine ulla divisione. Sponsa sacra Sponsi sui amore languebat; *amore langueo*. Ita ejus amore flagrabat, ut ipsum solum amaret, nilque ei saperet præter sponsum: *urum amat, unum diligit, unum sinit; nihil dulcescit, nihil sapit, nisi hoc condiatum amore* (Rich. a S. Viet.

de gr. Char.) O Christiane, anima tua est sponsa Christi, quæ indesinerenter ejus solius amore ardere debet. Una sponsa unum tantum sponsum habet; una etiam anima, quæ Christi sponsa est, unicum sponsum suum admittere, amare et venerari debet; nec Deus alios sponso ab animabus nostris admitti patitur. Nonne scitis, Deum in sacra Scriptura cum homine zelotypo conferrî ac zelotem vocari; *Dominus zelotes nomen ejus?* (Ex. 34, 14). Sicut maritus, zelotypia laborans, pati nequit, ut sponsa suum alio transferat amorem; sic Deus, quasi zelotypia laborans, ita animam nostram amat, ut solus ab illa amari velit, nec pati possit, quod illa ad mundum et ad terrena suum quomodocumque detorqueat amorem: *solus culti Dominus amari; et ut solus Dominus est, sic totos nos exigit esse suos* (Lyppom. in cap. 17 Gen.). Ama ergo Deum tuum, ama illum solum, illumque ut animæ tuæ sponsum unice dilige. Velles, inquit D. Augustinus, simul Deum et mundum diligere? Verum sicut idem oculus cælum et terram simul aspicere non potest, ita et idem cor Deum et mundum simul amare nequit, nec Dei et mundi amor in eodem corde habitare possunt: *si mundi amor habitet, non est qua intret amor Dei*. Itaque, ut subdit idem Augustinus, mundi, omniumque terrenorum amorem procul pelle, ut Deum solum unice diligas: *recedat amor mundi, habitet amor Dei*. Si cognosceremus, quanta sit Dei majestas, quam incomprehensibilis ejus sapientia, quam admirabilis pulchritudo, et quam infinita bonitas; mox, spreto terrenis omnibus, eum solum unice diligeremus; non enim cognosci potest, quin statim ametur: *impossibile est ut non amet te, qui vere cognoscit te* (S. Tho. a Vill. ib.). Si cognosceres, quam suavis est Dominus, profecto terrenas et degeneres omnis carnis voluptates sperneres et odio haberes, ut soli Deo adhaereres. Si nosses, quam magnus est Dominus, omnem sæculi magnitudinem pro nihilo haberes, Deumque solum æstimares et diligeres. Si vel tenuissimus pulchritudinis divinæ radius menti tuæ illaberetur, raperet statim ad Deum animam tuam, eamque totam ardore dilectionis ejus inflammaret et accenderet: non enim cognosci potest Deus, quin statim ametur et unice diligatur. O utinam

omnes penitus homines Dei cognitioni acquirendæ sedulo incumberebant; si namque Deum perfecte cognoscerent, eum et unice amarent. Plerique oculos claudunt ne videant cælum, Deique magnalia cognoscere nolunt. *Plerique, inquit S. Thomas a Villanova, staturerunt, mentisque proposito et præcævia longa deliberatione decreverunt, non Dei, sed creaturarum cognitioni comparandæ vacare. Plerique dixerunt Deo: recede a nobis, scientiam viarum tuarum nolumus; sed post desideria nostra curremus, et voluntates nostras perficemus* (in Job. 21). O miser! si quod adhuc in vobis pietatis vestigium, si quæ salutis vestræ sollicitudo, nolite abire post vanitates, quæ nihil vobis proderunt; cœlestibus intendite; perpetuis inhiate; sursum oculos mentis tollite, ut intelligatis, quam magnus est Dominus. Dei perfectionibus investigandis summo affectu vacate, ut illum unice ametis: qui enim Deum perfecte cognoscit, eum unice diligit, *eumque etiam semper diligit*.

III PARS.

Deus est semper amandus.

Antequam nati essemus, et ante mundi creationem dilexit nos Deus: ejusque in nos amor, æternus est: *in charitate perpetua dilexi te* (Jer. 31, 3). Sicut ab æterno Deus amat seipsum, ita et ab æterno eodem actu sibi essentiali amat omnes homines, quia ab æterno eos creare, eisque plurima bona largiri decrevit. Non solum ab æterno et ante omnia sæcula dilexit nos Deus, sed et diligit nos semper; nec unicum inveniri potest vitæ nostræ instans, in quo amoris sui nobis testimonia non exhibeat. Nil odit Deus eorum quæ fecit; *nil odisti eorum quæ fecisti* (Sap. 11, 25); neque solum non odit nos, verum et positive diligit nos, quamdiu in hoc mundo vivimus. Nonne ipse continue nos conservat et protegit, ita ut in momento ad nihilum redigeremur, si suum nobis concursum et auxilium denegaret? Nonne semper *in ipso vivimus*,

et movemur, et sumus? Nonné toto vitæ nostræ tempore Angelum ad nostram custodiam legat? Nonne usque ad ultimum vitæ exitum auxiliis ad salutem necessariis nos fovet? Hæc quidem, et alia multa continue ob nostri amorem operatur. Sicut ergo ille nos semper amat, et ita nos illum semper amare debemus, debetque sacro amoris divini igne cor nostrum continue ardere; ita ut, quantum fas erit, quisque continue amoris Dei actus eliciat, omniaque ob ejus amorem operetur; aut saltem nihil agat, quod charitati et Dei amori sit contrarium. In veteri Testamento varia diversis temporibus Deus sibi sacrificari voluit: tempore Paschatis, Agnum; post cujuslibet mulieris partum, turtures aut columbas: ignem vero in altari sibi semper offerri postulavit: *ignis autem in altari semper ardebit* (Lev. 6). Veteris Testamenti altaria jandiū diruta sunt; sacer ille ignis haud amplius in iis nutritur; jam nova nobis eriguntur altaria, novusque in iis ignis semper nutriendus; cujusque enim cor est altare, quod Deo totaliter dicatum sit oportet et in quo semper nutriendus ignis amoris divini: *altare Dei est cor nostrum, in quo jubetur ignis semper ardere, quia necesse est ex illo ad Dominum charitatis flammam indesinenter accendere* (S. Greg. Mor. 21, 7). Cor divi Pauli vere erat altare, in quo sacer hic semper ardebat ignis, nec quidquam erat, quod in eo perpetuum hanc charitatis flammam extinguere valeret. *Certus sum, inquit, quia neque mors, neque vita, neque angeli, neque principatus, neque virtutes, neque instantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia poterit nos separare a charitate Dei* (Ro. 8, 38). O mirandum Dei amatorem, qui Deum semper amat, nec ab ejus amore separari potest. A Dei etiam amore nequaquam avelli potuere martyres: occidi potuerunt; a Christi charitate separari minime potuerunt; Deum amore constanti, forti et perpetuo ita dilexerunt, ut quantumvis gravia et acerba patientur, ad graviora et acerbiora perferenda semper parati forent. Carceres, ignes, flagella, cruces, alia quævis supplicia non formidabant; ac quo magis torquebantur, eo ardentius Dei amore flagrabant; *seviat tyrannus*, inquit S. Thomas

a Villanova, *flagret rogos, armetur equuleus, acuaturs gladius, bestia ad devorandum frendeat, afferatur ungula crucians, plumbata strideant, faces accendantur, pix et resina liquentur et quidquid terribile excogitare potuit judicis impii dira crudelitas ad tormentorum cuneum præparetur, superat omnia potissima vis amoris, nulli cedit tormento, nulli subicitur detrimento, nulli obsequitur damno; sed magis ardens pectore beato caminus amoris, veluti aqua tribulationis injecta, dum extingui putatur, fortius ardet; dum magis comprimitur, flagrat uberius* (serm. in Dom. 17 p. Pent.). O vere beatissimos martyres! O vere felicissimos milites! O constantissimos Dei amatores! quorum ita fortis et constans in Deum amor extitit, ut nullis suppliciis ab eo avelli potuerint: ac semper magis et magis in eis Dei amor creverit. Mirabilia quidem constantis amoris exempla in Paulo et in sanctis martyribus habemus: at in Christo, martyrum principe, quid in hoc genere mirabilius agnoscere quisque potest. Ille qui in hunc mundum venerat, ut sacrum amoris divini ignem mitteret super terram, divino hoc igne supra modum accensus erat; in corde ejus semper sacer hic ignis ardebat, nec unicum vitæ ejus instans exitiū, in quo aliquem amoris actum non eliceret. Imo magna et ardua indesinenter operabatur, ut omnibus notum faceret, se continue amoris divini igne ardere: *ut cognoscat mundus, quia diligo Patrem* (Io. 14, 31). O mirandum amoris divini exemplum! quo ad Deum indesinenter et semper amandum allici quisque debet. Si D. Pauli, Martyrum et aliorum Sanctorum exempla ad continuum Dei amorem nos non urgeant, urgeat saltem nos Christi exemplum: *charitas Christi urget nos* (2 Cor. 5, 14). Amemus Deum constanter et semper, sicut Christus. Quod si amoris divini actus continue elicere non valeamus, amemus saltem Deum semper; ita ut semper in nobis remaneat habitus charitatis, nec unquam a Dei amore per mortale aliquod peccatum separemur. Scio, multos reperiri, qui firmiter protestantur, se nunquam a Dei amore separandos; qui tamen sæpe a suo proposito deficiunt, et a Dei amore declinant, ut pravis suis propensionibus indulgeant. Multi, imminente so-

lemni quodam die, peccata sua confitentur, suoque Confessario dicunt, se millies mori malle, quam in ea reincidere; protestantur ei, se in Dei amore perseveraturos; dicunt cum divo Paulo: *Quis nos separabit a charitate Christi?* Prima autem daemone tentatione adveniente, vel prima peccandi occasione occurrente, in pristina cadunt peccata, et a Dei charitate separantur. Adveniente quodam jubilæo, multos reperire est, qui aliena restituunt, injurias condonant, a peccatis abstinere et sacramentorum virtute gratiam divinam recipiunt, ac a Dei charitate se nunquam casuros firmiter statuunt; dicunt et pluries dicunt: *quis non separabit a charitate Christi?* Ast minima superveniente tribulatione, vel peccandi occasione, propositi sui fiunt immemores; nec jubilæi, nec gratiæ a Deo acceptæ recordantur; novisque criminibus a seipsis Dei charitatem procul pellunt. O lacrymis sanguineis flendam hominum inconstantiam, qua nihil in orbe magis commune! o quot fideles, qui Dei charitate ardent, se nunquam ab ea separandos pollicentur! Quot cum Vate regio dicunt: *non movebor in æternum!* (Ps. 29, 7), qui tamen postea a Dei charitate moventur, et in gravia peccata relabuntur. Multi cum Apostolorum principe, Deo promittunt, se nunquam illum negaturos, nec ab ejus charitate quomodocumque recessuros: *etiamsi oportuerit me mori tecum, non te negabo* (Mat. 26, 35); verum intra breve tempus, initi propositi obliviscuntur, iniquorum consortio se immiscent, tentantis daemone vocem audiunt, carnis illecebris non resistunt; ac tandem a Dei charitate decidunt, gravibus peccatis iterum sordescentes. O fratres, procul a vobis hunc inconstantie et levitatis spiritum pellite: Deum amate non solum ardentem et unice, etiam constanter et semper: eum usque ad extremum vitæ exitum diligite; et post mortem recipiet vos in cœlo, ubi eum in perpetuas æternitates diligetis. Amen.

DOMINICA DECIMATERTIA POST PENTECOSTEN.

DE LUXURIA.

Occurrerunt ei decem viri leprosi (Luc. 17, 12).

Arma hodie moveo adversus vitium omnium turpissimum; bellum indico huic peccato, a quo innumera originem ducunt scelera, a quo omnia vastantur divinæ gratiæ opera, a quo humana fœdantur corpora, a quo quamplurimæ deturpantur animæ; et innumeri homines æternum cremandi ad tartara trahuntur. De luxuria loquor, quæ vitium ita commune est, ut ab origine mundi regnaverit super omnem terram: hæc est lepra fœdissima, quæ undequaque effluit, omniumque fere adultorum et corpus et animam inficit. Unde a Clemente Alexandrino vocatur *metropolis vitiorum*, quasi sit vitium alia transcendens, inter homines communissimum, omniumque mater et origo vitiorum. Heu! quot homines in Deum peccant, multisque modis hoc vitio delinquant? Quot obscœnis cogitationibus delectantur et voluntarie adhaerent? Quot fœdis desiderii corda sua inquinant? Quot verba scurrilia proferant alii? Heu! quot intuitus lascivi, quot oscula venerea, quot tactus impudici, quot pollutiones, quot adulteria, quot incestus, quot sacrilegia, quot alia hujus generis in mundo committuntur peccata, quæ vel nominare pudet; certe *mundus totus in maligno positus est* (1 Io. 5, 19); seu totus fere mundus malo luxuriæ igne ardet. Et ideo dixit S. Remigius, omnes fere adultos propter hoc vitium damnari: *ex adultis, propter hoc vitium, pauci salvantur*. Ut tanto occurramus malo, atque pessimam hanc lepram a cordibus hominum tollamus, urgentissima adducemus motiva, quæ qui serio mente revolvat, ab omni luxuriæ inquinamento had dubie absternebit. Ave.

Sicut magna est hominis ad carnalia et ad venerea propen-